

1768. Knótki wywód...

KROTKI WYWOD

KTORYM DOWODZI SIĘ,

IZ

MIASTOM, Y MIESZCZANOM XIĘSW KURLANDYI,

Y SEMIGALLYI, PRAWO WZGLĘDEM APPEL-

LACYI DO SĄDOW J.K.MCI RELACYI NYCH,

SPRAWIEDLIWIE SŁUZY.

XVIII. 2. 686.

Od pierwszego założenia Krzyżaków, y Inflant, (jako świadczą wszystkie Historye) z żadney strony, y nigdy między Poddanymi Krzyżaków względem appellacyi w każdym czasie wolney do Sądu naywyższego nie zachodziła wątpliwość, ale w tey rzeczy tak Osoby Szlacheckiego, jako y Miejskiego stanu, rownymi Prawami zachęcały się y Miastrm toż Prawo appellowania w każdym czasie. nie tylko w tenczas gdy pod jednym rządem zostawały, ale też po różnych onychże rozdzieleniach, w całości, y nienaruszone zostało.

Miasta Pruskie Polskie, gdy odinnych Miast odłączyły się, wolną do Sądów Krolewskich miały appellacyą, y dotąd mają.

Lengnich Jus Pub: Pr. Pol. pag. 222. § 116.

Miasta Xięstwa Pruskiego, podług Listu Dyplomatycznego względem appellacyi, ktore im Roku 1614 Nayjaśnie: Krol Zygmunt III. na fundamencie Recessu Roku 1612 podług którego brzmienia wszystkim Osobom wszelakiey kon-

dycy y stanu appellacya do Króla pozwolona jest, nádał, podobnymże sposobem Prawem appellacyi wolney do Króla zaszczycaly się. A gdy przez Pakta Welawskie Roku 1657 appellacya do Sądow Relacyinych Krolestwa Polskiego zniesiona była, na to miejsce naywyższy Sąd Pruski, zupełną Spraw sádzenia mocą był ustanowiony.

Pac Velav: Art: 8. in Jure Pub: Pol:

Nicolaus Zalaszowski.

Do ktorego to Trybunału aż podziśdzień tak od Osob stanu Szlacheckiego, jako też Mieyskiego zachodzą appella-cye.

Co się zaś tycze appellacyi w Inflanciech. Wszystkim Osobom tak Szlacheckiego, jako y Mieyskiego stanu. ktore zaraz pod rządem Polskim zostały się in Prowisione Ducali Roku 1561 appellacya nie tylko prosto do Króla, ale też potym do Rządcy Inflant, lub do Senatu w Inflanciech być mającego dopuszczona bywała. Ci zaś ktorzy poddanemi Xcia Kurlandskiego byli, bez żadney różności do swego tylko Xięcia appellować powinni byli, tak jednak aby w Sprawach większych y ważnieyszych stanowi Szlacheckiemu od Xcia swego na Seymik Powiatowy Ziem Inflantskich podług dawnego zwyczaju appellować wolno było.

Cod: Dip: Reg: Pol: Tom: V. pag: 240.

Wszakże w tymże Prawie Prowizyonalnym Xcym y zaraz po Artykule tym, ktory o appellacyi mowi ś. p. Nayjaśn: Krol Zygmunt August przyobiecał tymi słowy.

„ Et quidquid publice vel privatim universis, &
„ singulis *de Jure, & Aequitate*, competere vide-
„ tur, Nostris Literis & Diplomatum confirmaturos,
„ nec ullam in praedictis diminutionem sed
„ patius *pro Regia Nostra Gratia & Beneficentia*

„ Aug-

„ *Augmentum & Accessionem facturos.* Quemad-
 „ modum exnunc re ipsa vigore præsentium Diplo-
 „ matum confirmamus, approbamus, augemus, ra-
 „ tificamus, attestamur, & comprobamus, confir-
 „ mareq; & comprobare *quibusvis hominibus* priva-
 „ tim, & publice nunc, & in posterum quocunq;
 „ tempore benigne super ea re compellati fuerimus
 „ debebimus.

Cod: Dip: Pol: Tom: V. pag: 240.

Y to ostrzeżenie w prawdzie tą dobrą y sprawiedliwą in-
 tencją zdaje się być wpisane, aby cò podczas poddania się
 przez prętkość uchwalonego było, jeszcze mieysce zostało
 do naprawienia tego, coby przeciw sprawiedliwości y Pra-
 wu jednego lub drugiego tak do postanowienia, jakoteż o-
 puszczenia być mogło.

Dla tego też to rozporządzenie względem appellacyi
 żadne Prawo, ktoreby wzruszać mogło, nastąpić niepowinno
 było, á Miastom Kurlandskim, ktore wraz z Szlachtą, y z
 Miastami Inflantskiemi do Aktu poddania się należały, w tey
 rzeczy osobliwie ani sprawiedliwości przeciwnego było, ani
 od Praw dawniejszych dalekiego, od Łaski Krolewskiej
 żądać odmienienia, y otrzymać onę mogli.

Jakoż stało się, że już trzeciego Dnia po przerzeczonym
 rozrządzeniu Xiążęcym przytoczony Artykuł, ktorem
 appellacya do Tronu Krolewskiego, tak Szlachcie jako y
 Mieszczanom Kurlandskim ledwie co była pozwolona, w
 dalszych poddania się Paktach (ktore pospolicie Przywilejem
 Szlachty nazywają) w samey rzeczy jest odmieniony.

Wtych to zaiste poddania się Kondycyach, *Aby Prawom
 Naywyższej Władzy Krolewskiej* cokolwiek umniejszonego
 nie było, Szlachta następującym sposobem myśl swoje obja-
 śniła.

„ Q. I. m.

- „ *Quamvis inficias ire non possumus Appellationis*
 „ *remedium ad Tribunal Regium Superioritatem Sa-*
 „ *cræ Regiæ Majestatis maximis respicere, neque*
 „ *Nostri instituti sit illam attenuare velle &c.*
Cod: Dip. Reg: Pol: Tom: V. pag: 244.

Y z tey przyczyny od Krola też wyprosiła; aby za wola powszechnego zezwolenia, także też Miał zezwoleniem, ktorych zaiste zezwolenie do poddania się potrzebne było, y co też wraz z innymi umowionego było żeby w Mieście Rydze Sąd niejaki Krolewski tym sposobem był postanowiony, aby od Sądu Senatu w Sprawach więkzych y ważnieyszych do Trybunału Krolewskiego, niemniej z Archidyecezvi jako z Krolewskich y Hermistrzowskich Państw, to jest *NB.* z całej Prowincyi do Naywyższego y Dziedzicznego Pana szły appellacye.

Cod: Dip: Reg: Pol: Tom: V. pag: 244.

Jest więc dowod; iż sama Szlachta na ten czas dla całej Prowincyi bez wszelkiey różności, iako też należało, o sprawiedliwość dla wszystkich zarowną y też sposob appellowania wyprosiła.

Y to jaśniej jeszcze pokazuje się z Artykułu XVIII. wspomnionych Paktów *subjectionis*, który w powszechności o Mieszczanach mowi, y w ktorym przypadek ten zawiera się, iż przez Extraordynaryiną appellacyą do Naywyższego Sądu Krolewskiego appellować wolno, nie tylko co do Szlachty, ale też do Hołd wnikow, y innych rozciąga się.

Do tey proźby przychylił się także Nayjaśn: Krol bez wszelkiego wyłączenia, á to naybarżiey w tedy, gdy w Xięstwie Pruskim na ten czas rownym przymierzem z Polką złączonym, y z ktorym, jako świadczą Akta *subjectionis*, Kurlandya zrownać chciał, wszystkim jakiegożkolwiek stanu

y kondyeyi Osoböm, droga do Tronu Krolewskiego nie była zamknięta.

Gdy więc takim sposobem cała Kurlandiya y Infant Prowincya Przywilej appellacyi otrzymała, Najjaśn: Krol Prawa Szlachty, Miast, y wszystkich Obywatelow przyśięgą stwierdził.

Cod: Dip: Tom: V. pag: 248.

Przyśięga wierności Jemuż od wszystkich stanów także też od Miast.

Cod: Dip: Tom: V. pag: 249.

Wykonana była; Hermitrzowi Gothardowi za Xcia ogłoszonemu, kiedy Miasta Kurlandskie ze wszystkimi Prawami Im pozwolonemi y przyśięgą stwierdzonemi, niemniej więc z Prawem appellowania do Krola, upewnione były.

Lubo po poddaniu się s.p. Najjaśniejczy Krol Stefan Roku 1582. uchwały niejakię Infantyckie ogłosił, w których zawiera się:

„ Ad Conventus publicos *Omnes Cause* tam ex *Ci-*
„ *vitatibus*, quam ex *Judiciis Terrestribus* per ap-
„ *pellationem* devolventur, ac etiam ex *Feudis Du-*
„ *calibus*.

Cod: Dip: Tom: V. pag. 322.

Y lubo Najjaśniejszy Krol Zygmunt III. w Instrukcyi Kommissarzom do rozporządzenia Infant wyznaczonym pod Datą w Warszawie Dnia 20 Kwietnia Roku 1598. wyraził był, że także ad Conventus appellacye *Obywatelow Kurlandskich* należą.

Cod. Dip. Tom. V. pag: 350.

Ztąd pokazuje się iż Krolowie przy poddaniu się Infant,

y

y przy daniu Xięstw Praw, względem appellacyi żadney różnicy między Szlachtą y Stanem Mieyskim nie uczynili.

Xiążęta Kurlandcy mocą recessu Mitawskiego Roku 1572 do tego rzecz przywiedli, aby wszystkim ich Poddanym appellacya do Króla była zakazana; Gdy zaś nie tylko w tej materyi, ale też y o inne exorbitancye do Króla udano się, zaszedł tedy Dekret przeciwko Xciu Wilhelmowi Roku 1616, w którym najprzód w tej materyi skarżyli się:

„ Quod appellationes in controversiis inter *Subditos* & *Nobiles* Curlandiæ intercedentibus in prima subjectione Regi reservatis ad Regem non admittentur.

Cod: Dip: Tom: V. pag: 363.

Y Reces Mitawski w Roku 1582 uczyniony w którym appellacya do Króla (Ta zaś na *uznanie Najwyższej władzy y rządu* mieysce mieć powinna była) pod winą Tyśiąca Talerow. przez moc Xiążęcia nieskutecznie zakazana była, cały został skasowany.

Co gdy stało się, y gdy Najjaśniejszy Król w następującym Roku Kommissarzow do Kurlandyi wysłał, którzy na terminie nie tylko Szlachcie, ale też *Stanowi Mieyskiemu* przez Uniwersały Królewskie wyznaczonym, Xięstwo, najpierwey zaś to, coby do Króla y Rzeczypospolitey, więc też y względem appellacyi do Tronu Królewskiego należało, do dawnego rządu przyprowadzić powinni byli, ponieważ na ten czas prezydujący Kommissyi Królewskiej Jan Kucborski Biskup Chełmiński w mowie swojej przy zaczęciu Kommissyi mianey. do przyczyn, dla których Kommissya ta wyznaczona była wszczegulności wyliczył. że appellacyi do Sądu J. K. Mei *NB.* Obywatelom Xiąże Jmć nie dopuszcza.

Cod: Dip, Tom: V. pag: 369. & 370.

In formula Regininis w Mitawie Dnia 30 Miesiaca Marca Roku 1617 uchwaloney y ogłoszoney wyraźnemi słowy ustanowiono, aby od Sądow Zadwornych Xiążęcych wszystkie appellacye *NB. nierozdzielnie* do Sądow Krolewskich dopuszczane byly, y żadney inney w tey rzeczy nie było restrykcyi, wyjąwszy gdyby sprawa, w ktoreyby appellowano sumnę 600 Zł: przechodziła, y honoru tyczyć się miała.

Cod: Dip: Tom: V. pag: 375. § 10.

Przedtym zaś. to jest Roku 1614 Najjaśn: Krol Zygmunt III. Xięstwu Pruskiemu List Dyplomatyczny względem appellacyi nadał. ktory naybarzies do Recessu Kommissarskiego Dnia 29 Miesiaca Maja Roku 1612 uczynionego ściaga się, mocą ktorego, appellacya do Krola wszystkim w powszechności y szczegulności Osobom jakiegożkolwiek bądź Stanu y kondycyi w Prusiech pozwolona jest.

Ten zaś List Dyplomatyczny względem appellacyi Prusom bez najmnieyzego umnieyszenia także Obywatelom Kurlandyi Krol Wład sław za Prawo nadał, y w Kurlandyi podług całego onegoż brzmienia zachowuje się.

Laud. Pub: de A. 1636 Die 9. Aug: §. 23.

Przez Kommissyą więc Krolewską Roku 1617 przez Formę rządu, y też przez List Dyplomatyczny względem appellacyi Prusom danego nie tylko Szlachta, ale też *Miasta y Mieszczenie* Kurlandey podobnym sposobem jako y w Prusiech do Prawa względem wolney appellacyi do Krola przywroceni zostali.

Cogdy się stało. *Miasta też y Mieszczenie* Kurlandey dobrodźciystwa tego appellowania zażywali, y lubo Xiąże y Szlachta, onychże w tym Prawie appellacyjnym różnemi sposobami przeszkody czynić chcieli, jednakowoż appellujący temi usil

nościami nie wzruszeni, Reskrypta zakazujące y grożące od Tronu Królewskiego otrzymali, y w skutku swych Praw zostawali.

Tey prawdy jest przykład jawny y pospolity z Raycy Miasta Windawy Jasperfa, który przez założoną extraordinaryną appellaoyą przeciwko Instigatorowi Xięstwa Kurlandskiego we Szrodę po Niedzieli Wstępney Roku 1637. Dekret Sądu Relacyjnego *ex comparitione partium & controversiis* otrzymał, w którym względem nie dopuszczenia appellacyi Ołobom Stanu Mieyskiego przeciwko Jasperfowi od Instigatora Xiążęcego zaniezione excepcye odrzucone:

- „ Appellationem eandem uti in causa gravaminis
- „ Manifesti & Civibus semper licitam admittibilem &
- „ coram Rege prosequibilem esse.

Na to wszystko nie niezważając, gdyż potym różnemi czasami Szlachta tak na Kommissyach Królewskich w Kurlandyi, jako też w Warszawie na Sądach, różne czyniła przeszkody, chcąc Prawo appellowania Mieszczanom Kurlandskim służyć w wątpliwość podać, jednak do tego nie przyszło, aby co wskorać mogła, ile kiedy Miasta Kurlandskie Roku 1649. od Najjaśniejszego Króla Jana Kazimierza požądany y sprawiedliwy odebrały Respons, w którym tenże Król przy Prawie, wolności, y Przywilejach, Miastom y Mieszczanom służyącym, z odnowieniem Praw, na wzor Miast y Miasieczek Xięstwa Pruskiego zachować, y do całości początkowych przywrócić raczył.

Podobnymże sposobem za terazniejszych czasow w Konstytucyi szczęśliwey Koronacyi Roku 1764 pod Artykułem o Kurlandyi wyraźnie uchwalono jest.

„ Prout

„ Prout prædicta Pacta per Commiſſionem Geda-
 „ nensem constituta, nullum præjudicium Juribus
 „ *Incolarum* horum Ducatum inferre possunt, nec
 „ debent, ita Terrigenas Status Nobilitaris Duca-
 „ tum Curlandiæ, & Semigalliæ circa Pacta pri-
 „ mævæ Subjectiois Divi Sigismundi Augusti, e-
 „ jusdem Privilegia Nobilitatis, & Formulam Re-
 „ giminis, aliâq; Privilegia legitima, Jura, immu-
 „ nitates, & libertates, tum *Civitates, & Incolas*
 „ *omnes*, circa Jura ea conservamus, & assecura-
 „ mus, utq; Causæ eorundem Ducatum in *Judiciis*
 „ *Nostri Relationum juxta antiquas Leges, & Con-*
 „ *suetudines* ultimarie decidantur præcustodimus,
 „ nihilominus horum Ducatum *Incolas circa anti-*
 „ *quas Libertates, & Prærogativas*, simul cum cæ-
 „ teris Reipublicæ Incolis hujus Conciyibus juxta
 „ ejus Jura conservamus.

Z tych tedy przywiedzionych Praw, pokazuje się, y do-
 wodzi, że *Miastom, y Mieszczanom Kurlandskim Prawo wol-*
ney Appellacyi do Najjaśniejszego Majestatu służy, y że też
Miasta in executione zawsze Prawa tego zostawały, przy któ-
 rym w każdym czasie od Naywyższej Władzy wsparte, y za-
 chowane bywały, ile gdy Listy obwieszczające na Sądy J. K.
 Mci Relacyjne wyraźnemi Słowami do Miast, y Magistratow
 podziśdzień wychodzą. Jawnym zaś jest dowodem, że
 Nayjaśniejszy Pan Miast Krzywd słuhać, one przy Prawie
 wolney appellacyi utrzymywać, y jako Naywyższy Sędzia
 każdego Mieszczanina (ktory temuż Najjaśniejszemu Panu
 równie jako Stan Rycerski wierności wykonywa Przyśięgę)
 ile króć razy ukrzywdzonym będzie, Powagą swoją wpię-
 rać, y umacniać słuszością obowiązany.

Nacóż albowiem przydałyby się Przywileja, ich Konfirmacye, y nadania Krolewkie, tudzież Dekreta wątpliwość te uspakajające, ktorými Miasta Kurlandskie zaszczycają się. Coż prozje pomogłoby Miastom, że Najjaśniejszy Pan Szczęśliwie Nam Panujący, przykładem Najjaśn: Krolow Przodkow swoich, przysięgą swoją Miasta także Kurlandskie przy Prawach podług Paktow *Subjectionis, & Formulam Regiminis*, zachować, y utrzymywać przyobiecał; Na koniee, cożby pomogło? Ze Najłaskawszy Pan przed dwiema laty, wszystkie tychże Miałt Kurlandskich Prawa, bez najmniejszey restrykeji potwierdzić raczył, gdyby Im krzywdy swe przed Tronem Najjaśniejszym, y Najwyższym Panem przekładać nie wolno było, y droga, którą Prawo, y Łaskawość otwartą mieć chce, zamknięta była.

Znaydują się tacy, ktorzy Prawo appellacyi Miastom służące, dla niżej wyrażonych przyczyn w wątpliwość podają.

Pierwsza; Ze w Dekrecie z Xciem Fryderykiem Roku 1616 zaśzłym, Słowa te zawierają się:

„ Ac appellationes ad Nos Nobilitati, liberas esse
„ decernimus.

Druga; Ze w Inwestyturach Xiążąt włożony jest Punkt, & *Provisione Ducali* Roku 1561 wyjęty.

„ Illi, qui ~~Ejus~~ Illustritatis Jurisdictioni subiecti, &
„ ratione Domiciliorum subditi ejus erunt, & ma-
„ nebunt, ad suum tantum Principem provocabunt,
„ in Causis tamen gravibus, & maximi momenti,
„ scilicet Nobilitati à Principe suo, ad Conventum
„ Provinciale Livoniæ provocare.

Co do

Co do pierwszego wynalazku:

Każdemu jest wiadomo; Ze Xiążąt Willelma, y Fryderyka, nie z kim innym, tylko z Urodzoną Szlachtą zachodziła sprawa; Zadnego w prawdzie nie masz, aby ztąd wnieść sobie mogli; Ze Semproniusz za krzywdy Piotrowi poczynione, Dekretem był skarany aby dług Sto Czerwonych Złotych zapłacił, dobrym rozsądkiem poznać można, że Semproniusz nikomu innemu, jak tylko Piotrowi był winien; a zatym gdy na Instancją Stanu Rycerskiego, zaszedł Dekret pozwalający wolney do Najjaśnieyszego Krola appellacyi, ztąd w nosić nikt nie powinien; *Iż Osobom Stanu Mieyskiego podobnaż appellacya służyć niemoże; bo sam rozum naucza, juxta illud, Positio unius, non involvit alterius negationem.*

Co do drugiego.

Ktoż nie widzi, że Punkt ten, przez podeyście Kancelaryi, y bez wiadomości Urodzoney Szlachty, y Miałt Kurlandskich do Inwestytur Xiążęcych jest wtrącony, gdyż Seymiki Ziemm Inflantkich prawie w żadnym czasie, pod czas nadawania Inwestytur odprawować się niemogły, ponieważ Inflanty przez wszystkie czas, częścią pod Szwedzkim, częścią pod Rossyjskim zostawały rządem. A do tego przytoczone rozporządzenie w Inwestyturze Xiążąt zawarte, Paktom *Subjectionis*, Przywilejowi Urzędu Szlachty, *Formulae Regiminis*, y innym Uchwałom *à diametro* sprzeciwiałoby się, co żadnym stać się nie może sposobem, bo gdyby tak być miało? Więc to bezprawie rozciągałoby się tak na Stan Rycerski, jako y na Mieyski, gdyby Punkt ten Inwestytury mógł się utrzymać; Prawo zaś, jako pierwiastkowe, y fundamentalnieysze appellacyi do Najjaśnieyszego Tronu, utrzy-

zatrzymać się powinno. Ale pomijam dowody, wyżej na stronę Mieszczan przywiedzione, y Miałom służące, które każdy szufność kochający za niewzruszone uznać powinien.

A nakoniec, y tym bezpiecznie dowodzić się może, iż Mieszczanie *in executione* wolney appellacyi zawsze zostawali, gdy w Sprawach ważniejszych, y w nieczynieniu zadość ukrzywdzonym sprawiedliwości do Tronu Naywyższej Zwierzchności, każdy Mieszczanin uciekał się. Zadnego nie masz zaś przykładu, aby Mieszczanie do Nayjaśnieyszego Tronu mieli kiedyżkolwiek płocho appellować. Ten bowiem przypadek, który się przytrafił, w Roku 1758 największy dał pochop do naganiania Prawa wolney Miałom appellacyi, jako się niżej jawnie dowiedzie.

Zyd z imienia Samson, pewne Towary do Miasta Nitawy na handel potajemnie sprowadził; Kompania Kupiecka tegoż Miasta widząc, że przeciwko ich Prawu stało się, więc towary wprowadzone zatrzymać, y o konfiskacyę onych, y sobie przysądzenia starała się. A gdy Sprawa wytoczyła się do Sądu, do tey Sprawy przypowiedział się także Urodz: Generał de Liwen wmawiając, jakoby, towary Zydowi zatrzymane, do niego należały; Kompania Kupiecka lubo na fundamencie Prawa swego oczywiście dowiedła, iż towary zabrane, nie były własne Urodz: Generała de Liwen, Sąd jednak Urodzonemu przypowiedającemu się, bez dowodu przyznał, od którego Sądu Sprawę tę Urodz: Generał de Liwen na gołosłowne tylko przypowiedanie się do Sądu Xiążęcego przeciągnął. A gdy w Sądzie pomienionym Xiążęcym rzeconych Kupcow Nitawskich z Urodz: Generałem de Liwen przypadła, wypadł Dekret, zachowujący *actionem cri-*

criminalem Urodz: de Liwen przeciwko Konfraternii Kupieckiej. Od takowego Dekretu uciążliwego Kupcy Nitawscy założyli appellacyą do Najjaśniejszych Sądow Relacyjnych; w których Dekret Zaoczny na często wspomnianym Urodzonym de Liwen otrzymali. A że o skasowanie takowego Dekretu wczasie przyzwoitym żadnego Prawnego Urodzony de Liwen nieuczynił kroku, y nie przypozwał; więc Konfraternia Kupiecka Nitawska o Exekucyą Zaocznego Dekretu upraszała; ktorego gdy za Listem Napominalnym nastąpiła, strona pozwana wyraźnymi słowy przyznała, iż towary Zydo i zabrane, nie były jey własne, ale tylko pod Imieniem Urodz: Generała de Liwen sprowadzone.

Jakieby nieszczęśliwe, y niebezpieczne skutki dla Miast, y Mieszczan, y dla samego nawet Xcia (na których Dobro wraz z prawami Miast polega) z takowych przypadkow wynikać mogły? gd by tymże Miastom do Naywyższego Pana swego droga być miała zatamowana.

Prawo appellowania do Najjaśniejszych Sądow J. K. Mci Relacyjnych, Miastom, y Mieszczanom służące, naganiać, nic innego nie jest, tylko Prawom Królewskim, y Naywyższej Władzy chcieć ubliżać, Prawa początkowe (które wiecznemi czasy niewzruszone być powinny) obalać, Naywyższą Władze, y Rząd w wątpliwość podawać, tudzież dobro, y całość Królestwa jako też Najjaśniejszego Pana, y Najjaśn: Rzeczypospolitey Powagę chcieć umniejszać.

Ledwie kto jest, któryby mógł temu wierzyć, aby Przodkowie stanu Szlacheckiego, (którzy podczas poddania

nia się byli) w Przywileju Stanu Rycerskiego § 6. mieli to wyrazić:

„ Quod inficias ire non posset, appellationis remedium ad Tribunal Regium *Superioritatem Sacræ Regiæ Majestatis maxime respicere, neq; Ejus instituti esset, eam attenuare velle.*

Y dla jakichby przyczyn, słusznych y sprawiedliwych § 8. w tychże Przywilejach wyrazili.

„ Quod cum digna vox, Majestate Regnantis sit fateri, Imperium subjectum esse Legibus, nec deinceps ullus Princeps, ullus Magistratus, vel quis alius extra cognitionem Causæ Nobiles, vassallos, vel quosvis alios, possessionibus temere exuat, destituat, spolietye, sed, si quid Juris in alium habere *quisquam* putarit, hoc ipsum coram Judicio Ordinario Majestatis Regiæ & Senatorum vel Prowinciali Conventu exponatur; Nemo itaq; in posterum Causa indicta non convictus, neq; legitimo Juris processu damnatus, fortunis, aut facultatibus, suis exuatur, quemadmodum antea exuti sunt nonnulli honesti, & in suos Principes, & Magistratus obedientes fideles, & officiosi *Cives*. Et ut in tali facto liceat oppresso ad Tribunal Sacræ Regiæ Majestatis Regium extraordinarie coram Notaris Instrumento gravaminis, & de salvo conductu ad cognitionem Causæ Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ supplicare.

Cod. Dip. Pol. Tom. V. pag. 247.

Ledwie

Ledwie (mowie) rzecz do wierzenia podobna, aby Przodkowie Stanu Rycerskiego, to uczynić zamysłali żeby, tak wielkiej liczbie Obywatelów Stanu Mieyskiego, (którzy Naywyższemu Panu, y Rzędzy rowney wierności przyśięgą, jak y Szlachta są obowiązani, y na ich ucaleniu tak dobro Krolestwa, jako y całość Xięstw w spiera się) w przypadkach uciemienia, y sprawiedliwości dochodzenia, tudzież Praw swych zgwałcenia, z uymą Naywyższey Krolow władzy, y z złamaniem wiary powszechney (która we wszystkich Prawach y Przywilejach świętobliwie zachowana, y dotrzymana być powinna) y z uszczerbkiem całego Krolestwa Interessu, przystęp do Najjaśnieyszego Tronu (który Miastom przez wszystkie wieki był otwarty) teraz miałby być zamknięty, y ciż Mieszczenie od Naywyższego Sądu być mają oddaleni.

To jest żądanie, między innymi, Delegowanym od Urodzonego Stanu Rycerskiego Xięstw Kurlandskich y Semigalskich w Instrukcyi na Seym Koronny, y Skonfederowanych Stanow jest zalecone.

Zalą się zaiste Miasta Kurlandskie, y żalić się nie przestaną nad Prawami swymi że Je Stan Rycerski gwałcić usiłuje, ktoremu Prerogatywy y zaszczyty Miasta nieskazitelnie zachowały; Zal jednak ten przewyższa nadzieja, y dobra otucha upraszania o sprawiedliwość y Protekcyą od Najjaśnieyszego Majestatu, y Najjaśn: Rzeczypospolitey Stanow jako Naywyższey Pani, jest im zostawiona.

Y teć to są nieomyślney nadziei, y niewzruszoney obrony filary, do których w teraznieyszym uciemieniu, swoim Miasta uciekają się, jakonaypokorniey upraszając; Aby Nay-

jaśniejszy Pan, Najjaśniejsza Rzeczpospolita, nie tylko
wszczegulności przy Prawie wolney do Najjaśniejszych Są-
dow J. K. Mci Relacyinych appellacyi, ale też w powsze-
chności przy Prawach, y Przywilejach (którymi Miasta
Xięstw Kurlandkich tak pod czas *Pactorum Subjectionis* za-
szczycały się, jako też w pośledniejszym czasie od Najjaśn:
Krolow Polskich y J. O. Xiążąt Kurlandskich, miały sobie
nadane,) łaskawie zachować raczyli.

XVIII. 2. 686

1470

F

XVII. 2. 686